

SIGURDSIN POHJOISEN PÄHKINÄPENSASLEHDON HOITOSUUNNITELMA

Esa Lammi
5.11.2018

SIGURDSIN POHJOISEN PÄHKINÄPENSASLEHDON HOITOSUUNNITELMA

Sisällys

1 Johdanto.....	3
2 Lähtötiedot ja maastokäynti.....	3
3 Alueen luonnonolot.....	5
3.1 Kasvillisuus ja luontotyypit.....	5
3.2 Alueen käyttö.....	5
4 Hoitotoimet.....	6
4.1 Tavoitteet.....	6
4.2 Toimenpiteet.....	6
4.3 Aikataulu.....	7
5 Lähteet ja kirjallisuus.....	7

Liitteenä valokuvia.

Kansikuva: Pähkinälehdon keskiosaa.

Ilmakuvat ja pohjakartat © Maanmittauslaitos.

Valokuvat © Esa Lammi.

1 JOHDANTO

Kirkkonummen Humaljärven länsirannalla sijaitseva Sigurdsin pohjoinen pähkinälehto on pieni rinnelehto, joka rajautuu laajaan Meikon–Lapträskin Natura-alueeseen. Lehto on Kirkkonummen kunnan omistama ja se on suojeltu vuonna 2003 luonnonsuojelulain 29 §:n tarkoittamana luontotyyppinä (pähkinäpensaslehto, LUO 1389).

Luontotyyppipäätöksen (Uudenmaan ympäristökeskus 2003) mukaan pähkinäpensaslehtoa voidaan hoitaa maanomistajan suostumuksella Uudenmaan ympäristökeskuksen (nykyisin Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) hyväksymällä tavalla. Lehdot ovat uhanalaisia luontotyyppisiä. Niiden luontoarvojen säilymistä suojelualueilla voivat heikentää esimerkiksi kuusten tuoma varjostus tai ulkoilukäytön aiheuttama kasvillisuuden kuluminen. Luontotyyppin säilyminen voi edellyttää luonnonhoitotoimia tai kulunohjausta.

Sigurdsin pohjoisen pähkinäpensaslehdon luontoarvoja ja mahdollista hoitotarvetta ei ole arvioitu rauhoituspäätöksen jälkeen. Kirkkonummen kunta tilasi Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä suunnitelman suojelun alueen luonnonarvojen hoitamiseksi. Suunnitelman on laatinut biologi FM Esa Lammi.

2 LÄHTÖTIEDOT JA MAASTOKÄYNTI

Sigurdsin pähkinäpensaslehto on pieni (päätöksen mukaan 0,31 ha, kartasta mitattuna 0,41 ha) Volsintien ja Humaljärven rannan välissä sijaitseva rinnelehto (kuva 1), jonka ylispuustona on vanhaa kuusikkoa. Kookkaita, yli kaksimetrisiä pähkinäpensaita kasvaa kuusten katveessa noin 95 kappaletta lähinnä rinteen alaosassa. Suojelun alue rajautuu länsireunastaan maantiehen ja itäreunastaan entiselle uimarannalle vievään hiekkatiehen. Pohjoispuolella on vanhaa kuusimetsää.

Työtä tehtäessä oli käytettävissä alueen luontotyyppipäätös, jossa luonnonoloja on kuvattu tiiviisti. Muita aluetta koskevia lähtötietoja ei ollut. Alueelle tehtiin maastokatselmus 30.7.2018, jolloin sen luontotyyppit ja kasvillisuus kartoitettiin yleispiirteisesti. Luontotyyppit määritettiin Suomen luontotyyppien uhanalaisuus -julkaisussa (Raunio ym. 2008) käytetyn jaottelun mukaisesti. Kuvioiden puustosta ja kasvillisuudesta sekä putkilokasvistosta kirjattiin ylös tiivis yleiskuvaukset.

Maastokäynnillä arvioitiin lisäksi luonnonympäristön hoitotarvetta. Työhön ei sisällynyt lajistonselvityksiä.

Kuva 1. Sigurdsin pohjoinen pähkinäpensaslehto kartta- ja ilmakuvapohjalla.

3 ALUEEN LUONNONOLOT

3.1 Kasvillisuus ja luontotyypit

Pähkinälehto sijaitsee melko jyrkässä, itään päin Humaljärven rantaan viettävässä rinteessä. Valtapuuna on koko alueella kuusi. Sekapuuna on rauduskoivua, kookkaita haapoja ja alueen pohjoispäässä varttuneita mäntyjä. Puusto on eri-ikäistä ja melko luonnontilaista. Järeimmät kuuset ovat noin satavuotiaita. Kuollutta pysty- ja maalahopuuta on melko runsaasti.

Alue on jaettavissa kahteen luontotyyppikuviin, jotka poikkeavat toisistaan lähinnä kenttäkerroksen kasvillisuuden ja pähkinäpensaun runsauden perusteella. Suojelualueen ylärinne (kuva 2) on kuusivaltaista lehtomaista kangasta. Volsintien varressa on hieman kalliitakin. Kenttäkerroksen vallitsevat kasvilajit ovat mustikka, kielo, käenkaali, lillukka ja kivikkoalvejuuri. Pähkinää kasvaa ylärinteen puolella harvakseltaan, eivätkä pensaat ole kookkaita. Tienvarren kalliolla kasvaa mm. kielloa, kivikkoalvejuurta ja kallioimarretta sekä muutama nuori tammi.

Rinteen alaosa on keskiravinteista, käenkaali-oravanmarjatyyppin lehtoa, jossa kasvaa runsaasti kookkaita pähkinäpensaita. Muita runsaita kasvilajeja ovat käenkaali, valkovuokko, ahokeltano, ahomansikka, nuokkuhelmikkä ja metsäorvokki. Lajistossa on myös mustakonnanmarjaa, taikinamarjaa, lehtokuusamaa, koiranheittä ja joitakin nuoria vaahteroita.

Rinteen alaosa on pähkinälehtoa, joka on koko Suomessa luontotyyppinä erittäin uhanalainen (EN; Raunio ym. 2008). Ylärinne on vanhaa kuusivaltaista lehtomaista kangasta, joka on arvioitu silmälläpidettäväksi (NT) luontotyyppiksi. Alueella ei todettu uhanalaisia tai silmälläpidettäviä putkilokasveja.

3.2 Alueen käyttö

Suojelualue rajautuu länsipuolelta maantiehen ja itäpuolelta entiselle uimarannalle vievään hiekkatiehen. Uimarannan käyttö on loppunut. Suojelualueen koillisrajalla (alueen ulkopuolella) on vanha, rikkoutunut puucee. Muita uimarannan rakenteita ei ole jäljellä.

Uimarannalta johtaa polku suojelualueen läpi Volsintien varteen, jossa on rannan käyttöä palvellut levike. Polku ja suojelualueen muukin käyttö on viime vuosina ollut hyvin vähäistä. Polku erottuu hyvin, mutta maasto ei ole muualta kulunut.

Volsintieltä on heitetty suojelualueen puolelle muutama autonrengas. Rinteessä on myös puurojua.

Kuva 2. Suojelualueen kasvillisuuskuviot. 1 = lehtomainen kangas, 2 = tuore keskiravinteinen lehto (pähkinälehto).

4 HOITOTOIMET

4.1 Tavoitteet

Alue on melko vanhaa metsää, jonka suojeluarvo kasvaa puuston vanhetessa ja lahoppuun määrän lisääntyessä. Puustoa ei ole tarpeen käsitellä. Alueella ei todettu haitallisia vieraslajeja, joten niiden poistaminen ei ole tarpeen.

Rinteen alaosan pensaskerroksessa vallitsevat kookkaat pähkinäpensaat. Niiden lisäksi pensaskerroksessa on kuusia, jotka kasvaessaan varjostavat pähkinäpensaita. Kuusenneulasten muodostama hapan karike ja kuusten aiheuttama varjosuus vaikuttavat ajan oloon myös kenttäkerroksen kasvillisuuteen. Nuorten, pähkinäpensaiden kanssa kilpailevien kuusten poistaminen on suotava toimenpide.

4.2 Toimenpiteet

Alarinteestä kuvaan 3 rajatulta alueelta poistetaan kaikki rungon läpimitaltaan alle 10 cm:n paksuiset kuuset. Puita on kaikkiaan muutamia kymmeniä. Muuta pensaskerrosta ei käsitellä. Työ tehdään syksyllä tai talvella. Hakkuutähteet kuljetetaan pois alueelta.

Alueen koilliskulman tuntumassa oleva vanha käymälärakennus puretaan ja ylärinteeseen tien lähelle heitetyt vanhat autonrenkaat ja muut jätteet viedään pois.

Kuva 3. Sigurdsin pohjoisen pähkinäpensaslehdon hoitokuvio (nro 1) ja entisen puukäymälän likimääräinen sijainti (2).

4.3 Aikataulu

Nuoret kuuset eivät välittömästi uhkaa alueen luontoarvojen säilymistä. Puiden poistaminen on kuitenkin helpompaa ja hakkuutähteitä kertyy sitä vähemmän mitä nuorempia puut ovat. Toimenpide on mielekkäintä toteuttaa vuoden–kahden vuoden kuluessa.

5 LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus 2010. – Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008a: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 1. Tulokset ja arvioinnin perusteet. – Suomen ympäristö 8/2008:1–264.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008b: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2. Luontotyyppien kuvaukset. – Suomen ympäristö 8/2008:1–572.
- Uudenmaan ympäristökeskus 2003: Suojellun luontotyyppien rajojen määrittäminen, LUO 1389. – Päätös 12.12.2013, dnro UUS-2003-L-762-253.

Liite. Kuvia Sigurdin pohjoisesta pähkinälehdosta.

Rinteen ylä-
osaa.

Pähkinäpen-
saita alueen
läpi menevän
polun koh-
dalla.

Nuorten kuus-
ten riudutta-
mia pähkinä-
pensaita.